

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETESI ÁRA: Felévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

A csendőrségi özvegyek és árvák ellátása.

Irtó: Hein György számvívő-tisztihelyettes.

A m. kir. csendőrség egyéneinek özvegyei és árvái ellátása iránt az állami tisztviselők, altisztek és szolgák nyugdíjazásáról szóló 1885. évi XI. tcz. III. fejezete intézkedik.

Ezen tcz. azon határozványai, amelyek az ideiglenes és korengedélylyel alkalmazottak családjainak ellátási illetményeiről szólnak, csak futólag és csak annyiban lesznek tanulmányaimban felemlítve, amennyiben azok érintése az elmondandók könnyebb megérthetése végett szükségesek, mert testületünkben ideiglenesen alkalmazott nők nincsenek, a korhatárt (40 éves életkort) túlhaladott egyének pedig elvből nem vétetnek fel s így az ily özvegyek ellátására vonatkozó rendelkezések részletes tárgyalása felesleges.

Az özvegyek ellátása — a csendőr egyének ellátásához hasonlóan — vagy állandó jellegű, vagy pedig egyszer s mindenkorra szóló.

Az ellátási illetmények évi összegei a mellékelt táblázatból vehetők ki:

Állandó ellátásra az idézett tcz. 34. §-a értelmében csak az a nő s illetőleg azzal nemzett gyermekek tarthatnak igényt, kinek férje, illetőleg atyjuk legalább öt s ha korengedély mellett alkalmaztatott, legalább tíz évig szolgált s aki

a) férjével a tényleges szolgálati ideje alatt, vagy azt megelőzőleg lépett házasságra.

b) férjével a nyugdíjigény beálltakor együtt élt;

c) erkölcsös életet folytat.

Tehát a férjnek — elbalázósákor — legalább is öt évi megszakítás nélküli beszámítható szolgálattal kell bírnia, tekintet nélkül arra, hogy ezen minimális szolgálati időt az illető csak a csendőrségnél, vagy az azt megelőző más állami, katonai, illetőleg bonvédségi szolgálatot is számítva, töltötte be és az a) pont szerint a házasságnak az állami szolgálatot megelőzőleg, vagy annak tartama alatt kellett megköttetnie.

Az a) pontra vonatkozólag álljon itt a következő példa:

Tegyük fel, hogy egy fiatal ember még besoroztatása előtt nősül meg. Sorozás alkalmával katonai szolgálatra alkalmasnak találtatván, a csapathoz bárom évre bevo-

nul, mely idő alatt az altiszti rendfokozatot éri el. Ha kiváló minősítvényére való tekintettel nős voltától kivételesen eltekintetnék s közvetlenül a csendőrségbe átlépne, akkor ez esetben a házasságkötés az állami szolgálatot megelőzőleg történt volna s nejeének már az esetben is nyugdíjra volna igénye, ha férje a csendőrségnél eltöltött két évi szolgálata után halna meg; ellenkező esetben azonban az özvegyet csak a temetkezési járulék illetné meg.

A b) pont szerint az özvegynek férjével annak bekövetkezett halálakor együtt kellett élnie; különben a 35. §. 4. pontja is akként intézkedik: hogy azon nő, aki a férj halálakor férjével nem él együtt, hacsak be nem bizonyítja, hogy az együtt nem élés nem az ő hibájából következett be, a férj után semminemű ellátásra igényt nem tarthat, gyermekei azonban, ha a feltételek különben megvannak, ellátási igénynyel bírnak és szülők nélküli árváknak tekintendők.

Tekintettel volt tehát — a mint látjuk — a törvény arra is, hogy a házasság életben előállhatnak oly állapotok is, amikor az együttélés a férj bármilyen hibájából kifolyólag megszakittatik; ily esetben tehát a törvény nem akarja az amugy is sajnálatmértő özvegyet még azzal is sújtani, hogy ellátásban nem részesíti, hanem alkalmat ad neki, hogy jogát érvényesíthesse. Mi sem természetesebb, mint az, hogy ily esetben a különélést előidézett okok az ellátási illetmények folyóvá tétele előtt a legszorgosabb megbíralás tárgyává tétetnek s az özvegy részére a nyugdíj stb. csak akkor íteltetik oda, ha kétséget kizárólag beigazolást nyer az, hogy őt a különélést illetőleg mi sem terheli.

Az ilyen házasságból származott gyermekek mindegyike azonban — ha az özvegy állandó ellátásban nem részesülne — tekintet nélkül számukra (39. §. 2. bek.) évi 54 korona (44. §.) nevelési járulékból részesül.

A c) pont a nyugdíj oda ítélését még azon feltételhez köti, hogy az özvegy erkölcsös életmódot folytasson.

Az erkölostelen életmód alatt nemcsak a nő ledeségét kell érteni, hanem a 35. §. 5. pontja értelmében erkölostelennek tekintetik azon nő is, aki valamely büntetendő cselekmény miatt hivatalvesztésre íteltetik. (btkv. 55. §.). Az ilyen özvegy tehát nemcsak hogy nem érvényesítheti nyugdíjigényeit, hanem a már folyóvá tett ellátását is elveszti.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert állítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, ezimbalon, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., még **Reményi** legújabb képességétől át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Kölön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe ingyen és kiesznyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő.

Amíg tehát az előbbi pont lehetővé teszi az özvegynek azt, hogy ellátásra való igényét — együtt nem élés esetén is — érvényesíthesse, addig ezen pont feltétlenül megköveteli, hogy az állami ellátásban részesülő özvegy tisztességesen éljen s ne kövessen el semmi olyast, ami őt jogosan a közmegevetésnek teszi ki.

Az özvegyi nyugdíj — mint az a közzétett táblázatból is kivehető, a férj beszámítható utolsó javadalmazásának (havidíj, vagy zsold és a szolgálati pótdíj) $\frac{1}{4}$ részéből áll. — még pedig tekintet nélkül arra, hogy a férj a tényleges, vagy nyugállományban halt-e el.

Az özvegy nyugdíjából nemcsak saját gyermekeit, hanem férjének netáni előbbi házasságából háramaradt gyermekeit is eltartani köteles; — megjegyezvén, hogy e célra természetesen a gyermekek után netán kiutalt nevelési járulék is felhasználható, amennyiben ez szintén az anya járulékát képezi s azzal nem a gyermek, hanem az anya rendelkezik.

Állandó ellátásra azonban a törvény 35. §-a szerint nem tarthat igényt azon özvegy, a ki nyugdíjazott egyénhez ment nőül, ha csak férje a tényleges szolgálatban újra nem alkalmaztatik s ezen újbóli alkalmazásában legalább három évet nem szolgál.

Azon nő pedig, aki 60 évesnél idősebb férjhez ment nőül, csak azon esetben tarthat állandó ellátásra igényt, ha férje a házasság megkötése után legalább még három évet szolgál, vagy ha a házasságból gyermekek származnak, vagy a házasság által gyermekek törvényesítettnek.

Az előbbi pont oly nyugállományú egyének nejeire vonatkozik, kiknek férje a házasság megkötésekor a 65 éves életkort még tul nem haladta s 40 évi szolgálattal még nem bír, a kinek tehát még kilátása lehet arra, hogy esetleg újbóli szolgálattételre alkalmaztatik, míg azonban azon nyugállományban megnősült egyén, aki vagy 40 évi szolgálattal, vagy pedig a 65 éves életkor elérése következtében lett nyugállományba helyezve, nem tarthat számot arra, hogy bármilyen körülmények között is újból alkalmaztassék; ennél fogva az ily egyén nejének sem lehet kilátása arra, hogy az állandó részeltetésre az igényt magának megszerezhesse.

A csendőrségi szolgálat sajátlagosságából folyik, hogy ily magas kora egyének egyáltalán nem alkalmaztatnak újból, tehát egész bátran állíthatjuk, hogy azon nőnek, a ki nyugállományú csendőrhöz ment nőül, vajmi kevés kilátása van arra, hogy valamikor állandó ellátásban részesülhessen. Nem tartozik azonban a lehetetlenségek közé, hogy egy, a 60 éves életkort elérő csendőr altiszt meg ne nősülhessen. Egy ily egyén özvegye azonban — a mint azt már előbb említém — csak akkor tarthat igényt nyugdíjra, ha férje a házasság megkötésétől számítva legalább még három évet tényleg szolgál.

Az özvegynek azonban a meghatározott esetekben nemcsak özvegyi nyugdíjra, hanem nevelési járulékra is van igénye az esetben, ha a férj halálakor legalább

három, még anyai ellátásban álló, a szabályszerű kort még el nem ért gyermeke van, vagy ha csak két gyermeke volna is, de teherben van s tekintet nélkül arra, hogy a már meglevő gyermekei édes, vagy mostoha gyermekei, addig míg azok a szabályszerű kort el nem érték, vagy más módon el nem láttattak, minden gyermek után évi 36 korona nevelési járulékra van igénye. (43. §. 2. pont).

A fiugyermekek 16, a leány gyermekek 14 évvel érik el a korhatárt, — melyen tul, legfeljebb azonban 24 éves életkorig a m. kir. belügyminister a nevelési járulékot meghagyhatja, ha a gyermekek hazai intézetekben iskolába járnak, vagy képzőművészetet tanulnak és előhaladásukat igazolják. (42. §.).

Nevelési járulékot kapnak továbbá — tekintet nélkül számukra — a korhatárt még el nem ért szülötlen árvák is, ha anyjuk (mostoha anyjuk) atyjok után folytonos ellátásra igényt tarthatott volna — de a már előbb részletezett feltételek egyikének hiányában állandó ellátásban nem részesül.

Az a körülmény, hogy a gyermekek a tényleges szolgálat alatt, avagy nyugállományban nemzettek-e, ha az özvegynek állandó ellátásra igénye van, a nevelési járulékra befolyással nincs.

A törvényes kort még el nem ért árvák kivételesen a törvényszerű nevelési járulék másfélszeres (évi 54 korona) összegével is elláthatók, ha szüleik már elhaltak, vagy ha csak atyjok halt is el, de anyjuk a 35. §-ban megkivánt kellékek (a házasságnak az állami szolgálatot megelőzőleg vagy az alatti megkötése, együttélés, erkölcsös életmód) daczára állandó ellátásra igényt nem bír, mert férje esetleg még öt évi szolgálat befejezte előtt halt el, vagy ha az özvegy állandó ellátásban már részesült, de azt hármiknál fogva (újboldi férjhez menés, nyugdíjmegváltás, hivatalvesztést maga után vonó elítéltetés stb.) elvesztette.

A felsorolt esetekben a gyermekek száma figyelembe nem vétetik, tehát egy gyermek épp úgy részesül ezen magasabb kiszabatu nevelési járuléokban, mint esetleg 5, 6, vagy ennél is több árva.

Hisz mi történnék az ily szülötlen, vagy mostoha-kezek közé került árvákkal, ha az állam nem gondoskodnék róluk? Elpusztulnának, tönkre mennének, vagy a bün fertőjében vesznének el.

Évi 54 korona, igaz, hogy kevés! De ha azt veszszük, hogy az ily szülötlen árvák felnevelése rendszerint a rokonokra lesz bízva, akkor azok emberbaráti szeretete kell hogy feledtesse a kicsinyekkel elhagyatottságuk borzasztóságát s az a pár korona, ami a rokonok kezeibez jut, csak jele annak, hogy az állam is segít nekik a felnevelésben azon időkben, amikor a kicsinyeknek még fokozottabb ápolásra van szükségük.

Nem kötelességük azonban a rokonoknak vesződni az állami alkalmazott szerencsétlen árváival, mert azok gyermekmenhelyeken is találhatnak szerető otthont s ott

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást simulasztja. Ára K 1.20. Kapható minden gyógytárban és drogériában. Készíti **Beretvás Tamás** gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

az évi 54 korona fejében gondos ápolásban és figyelmes nevelésben részesülnek s az ilyen menhelyek alkalmazottai minden erejükkel arra törekednek, hogy a kicsinyekből derék, becsületes állampolgárokat neveljenek.

Nagyon sok esetet tudnék felsorolni, amikor a honvédelmi miniszter ur gondoskodott ilyen árvák neveléséről akként, hogy a jobb tanulókat katonai nevelő intéze-

tekbe vette fel, mi által jövőjüket fényesen biztosította. Emlékszem oly esetre, amikor egy csendőr őrmester három fia árvájának nevelése egy jó magával már tehetetlen szegénysorsu öreg asszony, a gyermekek nagymamájának vállaira nehezedett, a ki ebbeli kötelezettségeinek mindaddig büségesen és önfeláldozóan eleget tett, a míg a sorvasztó kór és az aggkori elgyengülés

A) Táblázat

a tényleges állományban elhalt m. kir. csendőrlegénység özvegyei részére kijáró évi ellátási összegekről.

I. Nyugdíj.

Csendőr						Őrsvezető						Őrmester						Járás- és törzsőrmester					
özvegye részére, ha a férj beszámítható javadalmazása																							
900	1000	1100	1200	1300	1400	1100	1200	1300	1400	1500	1600	1300	1400	1500	1600	1700	1800	1680	1780	1880	1980	2080	2180
korona volt																							
300	333	366	400	433	466	366	400	433	466	500	533	433	466	500	533	566	600	560	593	627	660	693	723

II. Temetkezési járulék (egyszermindenkorra)

225	250	275	300	325	350	275	300	325	350	375	400	325	350	375	400	425	450	420	445	470	495	520	545
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

III. Nevelési járulék.

Háromnál több még anyai ellátásban álló és a szabályszerű kora még el nem ért gyermek mindegyike után évi 36 korona; a nevelési járulékok összege azonban az özvegyi nyugdíj összegét nem haladhatja meg.

B) Táblázat

a nyugállományban elhalt m. kir. csendőrlegénység özvegyei részére kijáró évi ellátási összegekről.

I. Nyugdíj.

Az A) táblázat I. alatti rovatokban feltüntetett összegek.

II. Temetkezési járulék (egyszermindenkorra).

Ha a férj nyugdíjának évi összege																							
300	334	338	366	374	400	412	434	450	466	488	500	524	534	550	560	562	594	600	624	626	630	638	
koronában volt megállapítva:																							
75	83	84	91	93	100	103	108	112	116	122	125	131	133	138	140	140	148	150	156	156	157	159	
Ha a férj nyugdíjának évi összege																							
650	660	668	674	688	694	700	704	726	742	750	780	788	800	812	818	824	840	850	874	890	900	938	
koronában volt megállapítva:																							
162	165	167	168	172	173	175	176	181	185	187	195	197	200	203	204	206	210	212	218	222	225	234	
Ha a férj nyugdíjának évi összege																							
940	962	974	990	1000	1040	1050	1062	1090	1100	1112	1124	1138	1174	1200	1224	1238	1260	1274	1300	1312	1334	1350	
koronában volt megállapítva:																							
235	240	243	247	250	260	262	265	272	275	278	281	284	293	300	305	309	315	318	325	328	333	337	
Ha a férj nyugdíjának évi összege																							
1362	1400	1410	1470	1484	1488	1500	1558	1560	1574	1600	1634	1644	1680	1700	1732	1780	1800	1820	1908	1980	2080	2180	
koronában volt megállapítva:																							
340	350	352	367	371	372	375	389	390	393	400	408	411	420	425	433	445	450	455	477	495	518	564	

III. Nevelési járulék.

Az A) táblázat III. alatti rovatban ért kiszerelt.

A legjobb órák,

legszolidabb ékszer, egyszerűtől a legdrágábig, úgy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művésznél Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

ágyba nem döntötte. Véginségeben a honvédelmi miniszterhez fordult és segítséget kért s kérésére meghallgatásra talált, a mennyiben mind a bárom árva — kik a falusi iskolákat igen jó eredménnyel végezték — rövidesen a katonai alreáliskolában nyertek elhelyezést s nem ezenved kétséget, hogy, ha jól tanulnak és becsületesen viselik magukat, olyan jövőnek néznek eléje, a miről bizonyára még álmodni sem mertek.

Ha azonban az anya életben marad, akkor a gyermekek évi és fejenkénti 36 korona nevelési járuléka meglehetősen pótolja az özvegy nyugdíját és mint az elmondandó példából kiviláglik, semmi körülmények között sem képez megvetendő összeget.

Tegyük fel, hogy egy őrmester özvegye 600 korona nyugdíjat kap s marad hat, a törvényes kort még el nem ért anyai ellátásban álló gyermeke, akik után az évi 216 korona nevelési járulék ugyebár nagyban megkönnyíti a gyermekek nevelését annál is inkább, mert ezen összeg csak akkor szűnik meg évi 36 koronás, alig érezhető részletekben, a mikor a gyermekek egymás után elérik a törvényszerű kort s ha a fiugyermekeket iparosoknak adják, akkor azok egy része az anyjnk szárnyai alól már kinőtt s az özvegy még mindig közel 300 korona nevelési járulék élvezetében áll, a melylyel nyugdíját pótolhatja.

A törvény 45. §-a eltűnt, vagy fel nem található állami alkalmazottak családjának ellátása tárgyában akként intézkedik, hogy az özvegyek és árvák számára megállapított ellátási illetmények — a törvényes feltételek meglétében — ideiglenesen mindaddig oda ítéltenek, míg az apa elő nem kerül, vagy törvényesen holtta nem nyilvánítatik, mely utóbbi esetben természetesen az ellátási illetmények állandóan ntalványoztatnak.

Ezen §-ban foglalt határozmányoknak alkalmazására teatületönkben eddig még eset nem volt.

Az özvegyi nyugdíj és a nevelési járulékok folyósítására az a körülmény, hogy a férj a tényleges vagy nyugállományban halt el. befolyással nincs ugyan, mindazonáltal a nyugállományban elhaltak után a temetkezési járulék mérve feltétlenül változik és a nevelési járulék is esetleg kisebb végösszegben szabatik ki, vagy egyáltalán nem is folyósítatik, amennyiben a 46. §. akként intézkedik, hogy az özvegy és a gyermekek járandósága sem egyenként, sem pedig együttvéve nem lehet nagyobb, mint az a nyugdíj, melyet a férj élvezett.

Könnyebb megérthetée czéljából álljanak itt a következő példák:

Egy 17-ik csendőrségi szolgálati évében álló őrmester a tényleges állományban meghal s bátramarad az özvegy három még anyai ellátásban álló a törvényes kort el nem ért gyermekkel.

Az özvegynek ez esetben, — mint hogy a férj beszámítható utolsó javadalmazása 1800 korona volt, — temetkezési járulék fejében egyszer s mindenkorra 450 koronára, özvegyi nyugdíj czimén évi 600 koronára,

nevelési járulék fejében pedig évi 108 koronára van igénye.

Ha azonban ezen őrmester 17. szolgálati évében nyugállományba helyeztetett volna s mint ilyen halt volna meg, akkor az özvegynek — amennyiben a férj nyugdíja évi 674 korona volt — temetkezési járulék gyanánt 168 koronára, özvegyi nyugdíj czimén 600 koronára és nevelési járulék fejében három gyermek után — az idézett §. korlátozó rendelkezése következtében — csak 74 koronára lenne igénye. Ez esetben tehát a temetkezési járulék 282 koronával, a nevelési járulék pedig 34 koronával csökkenne.

Nevelési járulékra azonban igénye nem volna egy oly özvegynek, kinek férje mint őrmester 14-ik szolgálati évében nyugdíjaztatott.

A férj ez esetben 566 korona mellett lett nyugállományba helyezve s minthogy az özvegynek is 566 korona nyugdíjra van igénye, így a nevelési járuléktól elesik.

(Vége köv.)

Az ember mint büntetett.

Irtá: Preszly Lóránd csendőrhadnagy.

II.

Továbbmenve fejtegetéseimben az a kötelesség hárul rám, hogy bemutassam, leírjam, megrajzoljam az embert mint büntettest, de természetesen csak olyan megvilágításban, mint az a nyomozásokat teljesítő legénységünk számára szükségesnek és elegendőnek mutatkozik. Kívánatos lenne, ha előszeretettel foglalkozna ezzel legénységünk, mert hiszen a bűncselekmények megértése — lévén azok az emberi élettel összefüggő s abból származó jelenségek — e nélkül alig lehetséges. Az emberi életnek óriási és kizárólagos befolyása van a bűncselekmények létrejöttére, sőt nem nagyítok, ha azt állítom, hogy a bűncselekmények gyökereit mindig az emberben kell keresni. Az emberek ugyanis hajlamosítva vannak a bűnök elkövetésére (bűnözésre), sőt ma már — bizonyára ballották vagy olvasták olvasóim egyes szakférfiak bűnözésre a való hajlamok s főleg szenvedélyek latható nyomait is megtalálják az emberek koponyáján, fülén, kezén stb.

Hogy tettesnek kit nevezünk, vagy helyesebben mondva, mit értünk e fogalom alatt: tettes, arra a Btk. 70 §-a világosan megfelel. Helyes értelmezés szerint nem csupán az a tettes, a ki magát a büntetett vagy vétséget képező cselekedetet — tettének előzetes tudatával — elkövette, illetve végrehajtotta, vagy a ki a büntetett vagy vétség elkövetését akarva, azt egy vagy több büntetésével közösen véghez vitte, hanem végeredményben tettes tulajdonképpen mindenki, a ki — akár tudtával és akaratával, akár a nélkül egy létrejött cselekmény előidézője.

A büntettek és vétségek egész sorozatát ugyancsak a Btk. tárja elénk; ezekre kitérnem tárgyam kerete sem engedi meg, említést is pusztán azért teszek rólok, mert azoknak az összeütközéseknek — melyekről előző cikkem utolsó részében irtam — legalább 80%-át megtaláljuk büntetőtörvénykönyvünkben.

Az emberi természetéről jól tudjuk, hogy a jó és a rossz cairját magában rejtegeti, — s mindkettő alkalomra és kedvező körülményekre vár, hogy kifejlődhessék s megteremhesse a maga különleges gyümölcsseit.

Kohl Medard püspök kíséretével körüljárja a templomot.

Kohl Medard püspök a templom kapuja elé érkezik.

Az „Örökimádás” templomának felszentelése.

Miután azonban részint az élet a maga sok alkalmával, másrészt az étellel vívott küzdelemben előbukkanó akadályok, de meg az ember gyarlóságai is jobban hajlamosítják bűnözésre az embert, mi sem természetesebb, hogy az emberek életében óriási szerepe van a bűnöknek.

Cselekedeteink szabad akaratunkból folynak s azokért egyébként mindannyian felelősek vagyunk. A mi most már a bűncselekmények elkövetését illeti, ezeknél nem mindig, illetve nem minden esetben tulajdoníthatjuk azok elkövetését kizárólag az egyénnek és nem írhatjuk fel a tettes egyéni rovására, mert a ki csak kiéssé is foglalkozott a bűnesetek tanulmányozásával, tudja, hogy egy bűncselekmény létrejöttében a feltételek, körülmények egész raja működik közre s ezek nélkül általában cselekmény sem jó, sem rossz irányban létre nem jöhet. Minél kedvezőbbek a körülmények és feltételek, annál hatalmasabb a cselekvésre hívó inger. A könnyű és kedvező alkalom pedig még az erősen fegyelmet az akaratot is nehéz próbára teszi. És ezek az alkalmak teremtik meg a bűnesetek tekintélyes százalékának a tetteseit, az u. n. *alkalmi bűnözőket*. Különösen a gyermekkorban lévő bűnösöknél tapasztalhatjuk, hogy azok tetteiben az alkalomnak milyen fontos szerepe van. A magyar példaszó is azt mondja, hogy: alkalom szüli a tolvajt. Ezek az alkalmak, hogy csak néhányat említsék, a mostoha életviszonyok, a nyomor, a megzavart házias élet, a romlott társaság, a rossz példa, a nevelés hiánya, a szegénység stb. Ez utóbbi magában ugyan ritkán szolgál a bűnözésre, de ha mellé járul pl. a rossz társaság, vagy — a mi még gyakoribb tünet, hogy t. i. a szegény könnyen adja magát az ivásra, — akkor éppen olyan könnyen beképzeli magának azt is, hogy szegénységének az úrak az okozói, hogy szegény léteire kiszípolozzák, hogy senki sem hallgatja őt meg, hogy mindenki igaztalan vele szemben stb.; az ilyen ember elkeseredett lelkében a bűnözésre való hajlam olyan erősen kifejlődik, hogy már kiirtani sem lehet belőle.

A büntettek második osztályába a *született bűnözőket* sorolhatjuk. Lombroso Caesar hírneves olasz egyetemi orvostanár, a múlt század közepén — mint a pesarói elmeegógyintézet igazgatója — egész megfigyelés alapján állította azt, hogy az általa megfigyelt tetteseknél bizonyos fokú ideges érzékenységet tapasztalt, mely átöröklés útján egész családok sarjaiban feltalálható volt. Ebből azt következtethetjük, hogy a szülő gyermekeibe ülteti át a bűnre való hajlam csiráját s mint a mag — elvetve a rossz talajban — fattyúhajtást eredményez, éppen úgy az élvezetek rendetlen hajhászása, a kicsapongás, a különböző szenvedélyek, az alkohol stb. elerőtlenítve, elbágyasztva a testet, képtelenné teszi azt arra, hogy erős, testben és lélekben egészséges utódot váltasson ki magából. Ha most már a gyermek születése után nem kerül gondos és szeretetteljes ápolás alá, hanem benn marad abban a levegőben, melyben a szülei élnek, akkor szinte természetesen — elkorcsosultan benn marad a bűn posványában is. A büntető jogászok egy része napirendre akart térni ezen megfigyelések felett, azonban azoknak ma a büntetőjog igen sokat köszönhet, mert Lombroso tanár maradandó becsü megfigyelései — ma legalább — gyakorlati szempontból igen jelentősek. Hogy megmaradjak például a mi magyarországi állapotaink mellett, itt van a jelenleg is egyik legfontosabb, megoldatlan állami feladatot képező ügyünk, a *czigány-ügy rendezése*. Kétséghívhatatlan tény gyanánt állíthatjuk, hogy — dacára a csekély társadalmi és még csekélyebb preventív intézkedéseknek — mint egy konz-

csüggnek a czigányok államunk testén, s mint egy mótely — állandó félelemben és rettegésben tartják a polgárokat s követik el nap-nap után az ő vakmerőséggel párosult, súlyosabbnál-súlyosabb bűntetteiket s veszélyeztetik a közrendet, a személy- és vagyonbiztonságot oly mérvben, hogy ősrainknak olykor emberfeleti munkát kell végezniök fékentartásukra. És a czigányban levő kópási, rablási, emberölési, gyilkossági stb. hajlam apáról-fúrra öröklődik egész nemzedéken át s nemcsak maguk a bűncselekményeik, de azok elkövetési módzatai is annyira specializáltak, hogy gyakorlott nyomozó első pillanatra megállapítja a tettesek czigány voltát. Találón jegyezte meg egy volt altiszt, hogy a czigány már 8 éves korában tolvajbandát szervez, 13 éves korában betörésre vállalkozik, 18 éves korában pedig megéri az akasztófára. Ott van pl. a múlt év nyarán elkövetett Dános pusztai borzalmas vérfürdő.

Ezek a született büntettek ösztönszerűleg követik el a bűncselekményeiket és éppen ebben különböznek a *szokásos* vagy — mint tudományos nyelven nevezni szokták az *öntudatos bűnösöktől*, kik tehát tudatában vannak tetteiknek.

Mielőtt azonban ezekről írnék, röviden megemlékezem az u. n. *látzólagos bűnösökről* is. E szokatlan elnevezés alatt tulajdonképpen a tettesek azon csoportját értjük, kik — mint egy gép működnek közre a cselekmény létrehozásában. A Btk. 76. §-a kifejezetten fel is sorolja ezen eseteket, illetve feltételeket, melyek egyikének vagy másikának fennforgása esetén egészben kizáratik a beszámíthatóság. És ha a társadalmi betegségek, a családi élet ziláltságából vagy becsületbeli kérdésekből származó nagy összeütközések a bíróság előtt tárgyalásra kerülnek, a felmentés több, mint bizonyos. A nagyfokú ideggyengeség, a tulságban élő érzékenység, mely gyengéd lelkületű egyének tulajdonsága, a bűnözés terén gyakran súlyos eseteket váltanak ki és éppen ezért büntetőjogi szempontból különös fontosságúak. A leggyakrabbi esetek, melyek idesorolhatók, az egyes szervek elfajulása következtében beálló betegségek (például szivbaj), az idegbetegségek különböző fajtái és az öntudat megzavarásának esetei, melyeknek okát rendszerint körülmények között súlyosabb betegségek utókövetkezményeként vagy a kicsapongás, a mértéktelen élet különböző nemeiben lelhetjük fel.

A mi az *öntudatos bűnözőket* illeti, ezek a nyomozó által külsejükben is könnyen felismerhetők. Orvostudósok régen hirdetik, hogy basználó indulatoknak és lelki állapotoknak gyakori ismétlődése folytán, az arczon határozott vonások képződnek, melyekről mindenki tudja, a ki az ember arcot — ha csak felületesen is — tanulmányozta. Általában az öntudatos bűnözőket — mint alacsonyabb rendű szenvedélyek rabjait — lehet felismerni. Ilyenek pl. az önzés, mely az emberben egyike a legállatiásabb vonásoknak; a nagyravágyás, mely a szenvedélyeket felkorbácsolja és — mint a történelem lapjain olvashatjuk — a hír, a dicsőség, a földi hatalom utáni vágy mennyi erőszaknak, mennyi bűnnek volt okozója, mennyi vér tapadt hozzá; a pénz, melyért képesek az emberek áruba bocsájtani testi és lelki kincsüket, eszöket, becsületüket, tehát legnemesebb földi javukat; a harag, a bosszuvágy, a féltékenység, a gyűlölet, melyek — mióta ember él a földön — mindig megkövetelték a maguk áldozatait; a nemi vágyak mértéktelen kielégítésének vágya, mely a kéjgyilkosok, a sexuales bűnözők, a prostituáltak szánalomraméltó csoportját adja. Az átöröklésnek — természetesen — itt is tekintélyes befolyása van az egyénre, úgy annyira

Szertartás a templom főkapujánál.

A via megszentelése.

Az „Örökvidék” templomának felszentelése.

hogy — mint már említettem is — a koponya, a szem, a fül, az orr, az ajkak, sőt még a fogak különböző alakulásaiból is felismerhetetlenül következtetnek az emlekek bünözési hajlamára. Bizonyára sokan tapasztaltak velem együtt azt, hogy egyes bünözők látása, hangja stb. kellemetlen közérzést idéz elő bennünk, a kis gyermek pedig ilyen egyének láttára ijedten menekül anyjuk köténye mögé.

Nagy vonásokban fentiekben mutattam be és osztályoztam a büntetéseket. Szükséges a nyomozások alkalmával különös súlyt helyezni mindig azon körülményekre, melyek között maga a büncelekmény létrehozott s ezeknek a jelentésekben, a tényválatokban, a szükség megkövetelte mérvben — kifejezését is adni.

Láthatóvá és megérthetővé igyekeztem tenni továbbá azt, hogy az egyéni belső élet banyatlása s az átöröklés azok a jelentékenyebb tényezők, melyek kiolték az egyének nemesebb hajlamait s befolyásolták a jellemek kialakulásait.

A népek vagyoni jólétének emelése s a vallásos, erkölcsös és szeretetteljes nevelés által — ha nem is rövid időn belüli eredménnyel, de le lehetne lassankint terelni a szerencsétlen bünösöket a bün mezejéről, ki lehetne emelni az erkölcsetelenség fertőjéből, gondolkodás módjában, érzelmiben és tetteiben nemesség, erősség lehetne tenni az emberiséget.

Szeresd felebarátodat, mint önmagadat!

Irtta: Argus.

Isteni és vallás-erkölcsi parancs ez. Milliószer és milliószer halljuk ezt gyermekkorunktól éltünk végéig. Olvassuk, tanuljuk könyvekből, lelkészi, előjárói intésekből, oktatásokból. Tanuljuk az önmagunk és a mások életéből szerzett tapasztalatainkból. Erre oktatnak főbánszaink, imáink, szabályaink és utasításaink. Minket is erre oktattak, s erre oktadjuk, tanítjuk, neveljük mi is gyermekcinket. Ezer és ezer embertársunk jár ebben követendő példaképpen előttünk, viselkedésében és tetteiben egyaránt.

És mégis, mily ironiája a sorsnak, hogy annyi millió és millió ember között, akik úgyszólván egész életükben egymásra vannak utalva, csak elenyésző azoknak a száma, akik erre isteni parancs rendelkezéseit követve minden cselekedetükben és szavaikban embertársaik javát szolgálják önzellenül. Bizony nagyon kevés.

A nagy többség semmibe se veszi ezt az isteni figyelmeztetést. Szavaiban, tetteiben embertársát kárára törekszik. Könyörtlenül zuzza, tiporja el az előtte — mellette állókat, csakhogy önmagát vagy az önmaga érdekeit előtérbe tolhassa. Áskálódik mindenki után, megrágalmaz mindenkit. Lábbal tiporja embertársai fétve őrzött kincsét: becsületét. Nem kimél senkit, semmit. Nincs szent előtte semmi. Megtámadja embertársát egyéni, családi és hivatali becsületében. S teszi ezt merő önzésből, saját énjének feltüntetése és észrevehetőbbé tétele czéljából. Szeny tapad minden szavához, minden tettehez, minden lépéséhez.

És teszi ezt leginkább orozva, titkon, úgy, hogy a megtámadottnak se ideje, se módja ne legyen ellene védekezni. Sőt, ha lenne is, előrelátó folytonos cselekvéseivel, hágalmazásaival, minden alapot nélkülöző pletykáival, annak is újat vágja, megbizhatatlannak és kétes értékűnek állítván annak minden szavát.

Alattomos, lizelő természeténél fogva befurakodik a felsőbb és legfelsőbb körökbe, talajt keres működésének mindenütt. Egyes elejtett szavaival kíváncsivá tesz mindenkit. Egyik embertársát a másik után vezeti félre; denkit. Egyik embertársát a másik után vezeti félre; és sátáni mosollyal fordul el, ha terve sikerült. Szemtől szembe szinméz minden szava, hátmegett orgyilk. Akinek ma hizeleg, holnap lerántja azt. Kitapogatja embertársai gyengéit s váratlanul arról az oldalról támadja meg.

Bajtársak! Nem akarom én a világot átalakítani. Szó sincs róla. Ha az Istenembernek nem sikerült, hát hogy sikerülne nekem. S ha eddig általánosságban beszéltem is, most csak a mi kicsiny világunkra, csendőri életünkre térek át. És csak rámutatok arra, hogy a nagyvilágban ilyen emberek is vannak. Ismertetni akarom ezek eljárását, viselkedését azért, mert nincs a társadalomnak olyan rétege, melynek sorában az emberiségnek ezen fajtája található ne lenne. Ismertetni akarom, hogy óvakodjék tőle mindenki. — Mert köztudomású, hogy bár magatartása és eljárása ismeretes, mégis hányan és hányan keresik barátságát és jó indulatát éppen azért, hogy bármiféle ekzsztenciát tönkretévő működésétől meneküljenek.

Pedig hiába! Barát vagy ellenség: előtte egyre megy. Jelszava: ártani mindenkinek, ahol, amikor és ahogy lehet. Barátsága sem nemesít, inkább megmetelyez. —

Szeresd felebarátodat, mind önmagadat! Ezt parancsolja az isteni ige.

Ha tehát érezzük is az ily egyének ellenünk irányuló cselekvéseit; ha érezzük, hogy szavaival, tetteivel egyegy követ dob ránk: ne dobjuk azt vissza kövel, ne essünk bele az ő kárhozott hibájába, hanem védekezzünk ellene törvényeink, szabályaink és utasításaink pontos betartásával s kifogástalan magaviseletünkkel. Mert csak ez, és egyedül csak ez az a szikla, amelyen ellenségünk rossz akarata és igyekezete, ha nem előbb, utóbb, de egyszer bizonyára hajótörést szenved.

S ha valaha az a meggyőződés vezethette az emberiséget, hogy a kereszttel, szentírással kezükben és imádkozással szívükben elűzhetik, és távoltarthatják maguktól az ördögöt, ezt a minden rossznak szülőanyját, úgy a Szolgálati szabállyal kezükben s annak idevonatkozó 16., 24., 25. pontjait véve zainórmértékül tetteinkben és viselkedésünkben, bizonyára mi is ártalmatlanná tehetjük az ellenünk áskálódókat és meggyőzhetjük mindazokat, akiket illet, törekvésünk, szándékunk és cselekedeteink becsületes voltáról.

S hogy védekezésünk sikeres legyen, vezessen bennünket tetteinkben és eljárásunkban az összetartás érzete, a bajtársi szeretet. Szeressük egymást, akiket sorsunk itt összehozott, testvéri szeretettel; támogassuk, vezessük egymást, de különösen a nálunknál gyengébbeket, kishitűbbeket azzal a jóakarattal kitartással és bajtársi érzéssel, amelyet embertársaink irányában tanúsítani emu isteni ige köteleességünké tett. Tanítsuk és oktassuk őket arra, hogy a becsület és olismerést a hü köteleesség teljesítés egyenes utján lehet csak elérni és megtartani.

A gyarlóbbakat, a könnyen rosszulra térőket tartasuk vissza a bün ösvényétől, de nem a rosszakaratú fonyogató és sértő hangján adott figyelmeztetéssel, hanem a bajtársi szeretet jónakaratú szavaival. Mert míg amaz dacot és elkeseredést szül, addig omez jóleső irkánt hat a megtévelyedni szándékozó vagy már megtévelyedett bajtársunk lelki világára s visszaratentti őt a bün ösvényére való lépésétől.

Tanítsuk, oktassuk őket, hogy a magukról való meg-

felekedéssel és a rosszutra való téréssel éppen azoknak adnak fegyvert a kezükbe magok ellen, akik kapva-kapnak az ilyen eseteken, hogy azt titkon, beugva és elferdítve előadván, a saját énjük kiemelésére és előnyük biztosítására felhasználhassák.

S nekünk csendőröknek igen nagy szükségünk van erre az összetartásra és bajtársi szeretetre.

Sajátlagos szolgálati viszonyainknál fogva, úgy szólván, az egész világ szeme rajtunk függ. Figyelik minden lépésünket, minden tetteinket. S az egyes ember működésünket kritizáló szava viszhangra talál a napi sajtóban. Egyetlen félrelépés kell csak, rosszakarató elferdítések és félremagyarázások már basábokra terjedő cikkeket váltanak ki. S egyes bajtársunk esetleges hibájáért mindannyiunknak szenvednünk kell.

Gyarló emberek vagyuk mindannyian. Hiba nélkül valóknak nem állíthatjuk magunkat. S ha hiba történt, ám jöjjön a bűnhődés. De kérdés, hogy az a hiba, a kötelességszerű oktatás és czélszerű vezetés és figyelemztetés mellett nem e lett volna elkerülhető? S ha már megtörtént, tekintve, hogy a hibás egyén, ha továbbra nem is bajtársunk, de bizonyára embertársunk marad, ne arra törekedjünk, hogy bibájának ok- és alapelkülő nagyításával helyzetét rosszabbítsuk, bennünk vetett bizalmát megingassuk, hanem anélkül, hogy a bűnt leplezők, minden igyekezetünkkel odahassunk, hogy az a kellő tárgyilagossággal kiderítve kerüljön az elbírálásra illetékes felsőbbéig elé a hogy ott is minden illetéktelen külbefolyástól menten legyen elbíráható. — Ezt pedig csak egyedül kötelességszerű részrebajlás nélküli eljárással érhetjük el. Ne igyekezzünk megelőzni az illetékes fórum egyedül helyes bírálatát azzal, hogy az elkövetett hibát szépígtessük, leplezgezzük; de azzal sem, hogy minden alapelkülő ráfogásokkal, rágalmaszásokkal mi dobjuk az első követ szerencsétlen bajtársunkra.

Ezt követeli tőlünk a közszellem és egyetértés, ezt a bajtársi szeretetörzete s ezt amaz isteni ige: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat!

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

Lesállásból tettenérés.

Irla: Huber Ferencz törzsrőmester.

Ha a szenvedélyes vadász lesállásból értékes vadat ejt el, nem élvezhet oly nagy örömet, mint a buzgó csendőr a lesállás alkalmával elért sikereken.

Hogy a tettenérés mily ritkaságszámba megy, azt minden csendőr tudja és azzal is tisztában van, hogy bizony a gonosztevők cselekményük elkövetéséhez tanut nem hívnak, hanem gonosz tettüket a legnagyobb titokban és a legtöbb esetben bámulatos ravaszággal követik el.

A surszándékú észjárással keresztülvitt bűncselekmények kiderítésénél csakis hasonló eszközök alkalmazásával és farságot nem ismerő buzgóssággal érhetünk el eredményt.

Esetem — a kérekerített tárgyak értékénél fogva — nem tartozik ugyan a szenzációt keltő cselekményekhez s leginkább csak azért közlöm, hogy eljárásommal hasonló esetekre utmutatást nyújtsak.

1878. év május egyik napján hajnalban az ujgyeházi őrsön, mely őrsöt megelőző napon vettem át, Kádebbó János nagy-sinkai kereskedő panaszt tett, hogy megelőző nap éjjelen Nagyszobomból hazafelé jövet az országúton kocsijáról egy kaszákkal megrakott hárda ismeretlen tettesek által ellopott.

Az őrs átvételét még be sem fejeztem s így a nyomozást nem kezdhettem meg azonnal. De miután az ez ügyben kirendelt két járőröm eredmény nélkül vonult be, a nyomozást személyesen vettem kezembe.

A tett elkövetésével két Koriczél községbeli közártaalmu cigányt gyanúsítottak, mert ezek már több ízben le voltak tartóztatva hasonló cselekmények miatt.

A két gyanús cigányt, névszerint Ötvös Juont és Lakatos Györgyét, részletesen kikérdeztem, hogy a tett elkövetésekor hol tartózkodtak? Ők bizony tagadták, hogy azon időben, a midőn a lopás történt, az országúton lettek volna, hanem fajnbeli tanukkal igyekeztek bebizonyítani, hogy a kérdéses időben otthon tartózkodtak.

A cigányoknál megtartott bázmotozás nem vezetett eredményhez.

Itt czélszerűbb eszköz tehát nem volt alkalmazható, mint a cigányoknak megfigyelése.

Ily ravasz egyéneket a csendőr csak nagynehezen és a legnagyobb óvatosság mellett — leginkább éjjelenként — figyelhet meg. A megfigyelésre tehát bizalmi egyén szükséges. Ily egyént találtam egy nyugdíjas öreg csendőr személyében, kit már régebben ismertem és ki az országot mentén levő csárdában kocsmáros volt, mely csárda közelében a lopás történt.

Ettől már azan mellékkörülménynél fogva is eredményes támogatást várhattam, mert nála a gyanúsított cigányok gyakran garázdálkodtak.

Bizalmi emberem megtudta, hogy a lopott tárgyat a gyanúsított egyének a községi erdőben elásva tartják és hogy azokat onnan az Ott folyón túli községekbe akarják szállítani.

Ezen körülményt velem közölte, hogy azonban a tettesek a tárgyakat mely időben szállítják, kipuhatolni nem sikerült.

Itt most már csakis a czélszerű és gyakori lesállításoktól függött az eredmény. Lesállást pedig Koriczél és Glimboka községek közelében az Ott mentén két helyen kellett tartani, mivel az átkelésre két mód kínálkozott. Az egyik egy rozoga hidaszka, a másik a rév.

Ezen két helyet négy éjjelen át a legnagyobb éberség mellett megszállva tartottuk. Úgy a lesállításokhoz való menetelet, valamint az onnan való bevonulást mindannyiszor nagy kerülő utakon a legnagyobb titokban tettük meg. És ime a szívós kitartás az ötödik éjjelen meghozta, a várva várt eredményt. Ezen éjjelen 11 óra tájt a révíállomáshoz érkezett a két gyanúsított cigány a lopott kaszákkal. Mi a révész kunyhójából lestük őket és abba a pillanatban, a midőn a csónakba be aká tak szállani, megleptük, letartóztattuk és az egész környékbeli lakosságot öröme — a lopott holmival együtt — átadtuk a bíróságnak.

A mint a leírt eseményből látjuk, a czélszerű, kitartó és észszerű lesállítás a siker a legtöbb esetben megelégedésünkre és örömünkre meghozza.

KÉPEINKHEZ

Az Erzsébet örökimádási templom felszentelése.

Dicsőséges emlékezteti Erzsébet királynéknak emlékeztetése és az oltári szentség örökimádására templomot emelt a magyar főraugu hölgyek bazafias és vallási közelete a fővárosban. Az Erzsébet örökimádás templomát. A templomot folyó hó S-án délelőtt nagyszabásu ünnepség keretében és a róm kath. vallás szertartásának megfelelőleg a bíboros hercegprimás képviselőjében. Kohl Medárd segédpüspök szentelte fel. A püspök először a kapu előtt a vízszentelést végezte, azután háromszor megkerülte a templomot s a falait izsóppal hintette meg. Minden kerülés után a pásztorbottal megittotta a főajtót, mely a harmadik útésre kinyílt s a főpap bevonult a templomba, hol a Szent Lelket hívta segítségül. Ezután a kereszthalakban elhintett hamura felirta a latin és görög ábécét, majd a főoltárnál Szent Gergely-víz szentelt s azszel létszer körülkerülte az oltárt, háromszor helől a templomot,

mire az oltár beszentelésével és a tizenkét apostoli kereszt felkenésével befejezte a szertartást és megtartotta a templomban az első ünnepi nagymiséét.

Ez a monumentális méretű a korai gót stílusban épült templom, melynek felszentelési ünnepélyét az itt közölt képekben bemutatjuk, főbomlokzatával az üllői-utra néz s egyike Budapest székesfőváros legszebb épületeinek. Fölépítése ötödfél évig tartott a több mint nyolczszázézer koronába került.

HIREK.

Házasság. *Mulékori*s Lajos alezredes, a VI. számú csendőrkerület parancsnok-helyettese, augusztus 11-én *Vilnyédy* Anna urnővel Molnaszecsődön házasságot kötött.

Ellenszegülések. A zemplénmezei Szomotor községben szeptember 10-én este 10 óra tájban Vaszi András és Laczkó János ottani lakosok a csendhaborítás miatt velük szemben fellépett *Jóna* István csendőrnek támadólag ellenszegültek, *Jóna* csendőr az ellenszegülőkkel szemben kardját használta és Vaszi Andrást fején könnyen megsebesítette. — A biharmegyei Álmosd községben pedig szeptember 6-án *Juhász* János csendőrnek Higied Mihály álmosdi lakos ellenszegült. *Juhász* csendőr az ellenszegülő Higied Mihály ellen szuronyát használta és őt könnyen megsebeszte. — Szeptember 8-án délután három órakor az abanj-tornamegyei Kis-szalánczon Bucsák András elfogott csavargó *Prémusz* Péter csendőrnek tetteg ellenszegült, *Prémusz* csendőr az ellenszegülővel szemben szuronyát volt kénytelen használni, minek következtében az súlyosan megsebesült. — A vizsgálat mindhárom esetben bevezettetett.

Kérelem. A szatmármegyei Avasfelsőfalun állomásozó *Lakatos* Péter csendőr kéri a vele 1905-ben Dobresten együtt szolgált *Dávid* György csendőr ez. őrsvezetőt, valamint mindazokat, a kik 1904 november havában Budapesten a próbacsendőri tanfolyamban vele együtt voltak, hogy czimeiket vele közöljék.

A virtus vége. Nagy János alsólendvai lakos, verkedésért többször büntetett egyén, augusztus 30-án délután 6 óra tájban Alsólendván a Blau-féle korcsmában találkozott Varga Tamás ottani lakossal, a kinek a megveréséért legutóbb is egy havi fogházbüntetésre ítéltetett és azt bosznból ismét véresre verte. Varga a támadója kezei közül kiszabadulva, vérző fejjel az őrsre igyekezett, hogy ott megveretéseért panaszt emeljen. Utközben azonban találkozott az éppen rendes szolgálatba indult Béla Mózes ez. őrsvezető és Gosztoláncai József csendőrből állott járőrrel, kinek sérelmét elpanaszolva a járőr segélyét kérte. A járőr a nyomozását bevezetendő, az amugy is utjába eső korcsma felé ment. A rendkívül erős Nagy János a járőr közeledtére a korcsmából kiugorva a járőrnek rohant és jobb kezével a csendőr, bal kezével pedig az őrsvezető kész helyzetben tartott szuronyát ragadta meg s a járőr mindkét tagját lefegyverezni igyekezett. Béla őrsvezető Nagyot a támadás abbanbagyására ismételt felszólította, a mi azonban eredményre vezetett. Erre az őrsvezető, a szuronyát még mindig fogva tartó s erősen-rángató Nagy felé egy szuronydöfést intézett, mely döfés annak bal mellébe batolva a szívet szurta meg és rögtöni halálát idézte elő.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szólalattal kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdezősködéseknek eleje vétecsék. Epp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

Több kérdezőnek. Előfordulnak esetek, hogy csendőrök — legtöbbször névtelen levelekben — oly kérdésekkel fordulnak lapunk szerkesztőségéhez, a melyeknek tartalma nélkülöz minden komolyságot, a mennyiben a levélíró oly mindennapi dolgokról kér felvilágosítást, a melyekre mindenki önmagának megadhatja a választ, vagy pedig oly éretlen tréfákat enged meg magának, a melyek a lapunk szerkesztésével megbízott tiszték iránt tartozó köteles tisztelet hiányáról tesznek tannevet. Felhívjuk olvasóink figyelmét a folyó évi 32. számunkban «K. P.» jelige alatt közölt értesítésünkre, melyből kétséget kizárólag ki lehet látni, hogy lapunk szerkesztője kizárólag csendőr tisztékből tehát feljebbvalókból áll. Lapunk célja az oktatás és ezelleni szórakoztatás, abból az elvből kiindulva bárkinek szivesen adunk, a csendőr látkörét és tudását előnyösen befolyásoló, valamint általános művelődését előmozdító felvilágosítást, de válasz nélkül fogjuk hagyni az ezzel ellentétes irányú kérdezősködéseket a a figyelmetlen s tiszteletlen tartalmu levelek esetleg hivatalos eljárás tárgyává is fognak tétetni.

777. Szent jobb, Szent István magyar király épségben maradt természetes jobb keze. Hartvik legendája szerint a szentté avatás alkalmából Szent László emeltette ki Szt. István tetemeit a székesfejérvári sírból, a hol 45 évig pihentek s ezen alkalommal találták épségben a nagy király jobb keze fejét. A nemzeti ereklye megőrzésére Szt. László a szentjobbhi apáteágot alapította. A török uralom alatt a Szent jobb Boszniába került; itt drága pénzen keresztény kereskedők váltották magukhoz s megőrzés céljából a ragusai dominikánusok kolostorába hozták. Két ezázdónál tovább maradt Ragusában a nélkül, hogy Magyarországon tudták volna hollétét. Több magyar főúr véletlenül akadt nyomára s figyelmeztette rá előbb Lipót eszászart, majd Mária Teréziát, a ki a Szent ereklyét 1771-ben előbb Schönbrunnba, innen Budára hozatta, azt a szent szigmondi prépostnak, mint udvari plébánosnak és az angol kisasszonyok főnöknőjének őrszetére bízta s a visszaszerzés emlékére pénzt veretett. II. József intézkedéséből a «vörös csillagos keresztet vitézek» — többnyire csehok — teljesítették ezt a tisztelet, 1882 óta pedig a király által kinevezve, a budai királyi palotai plébános. A Szent jobb augusztus 20-án — Szt. István napján — szokott nagy pompával Budán, a magyar nép tisztelete által környezve, körülhordoztatni. A Szent jobb megtalálásának emléknapja május 30. A Szent ereklye számára a magyar püspöki kar 1862-ben új, remek kivitelű drága ereklyetartót készíttetett.

M. csendőr Spácza. Kihallgatáson kérje őrsparancsnokát, hogy az esetet — ha az tényleg úgy történt — jelentse be a szakasparancsnokságnak, a mely azután a szükaéges intézkedéseket megteszi.

Lenzerelő csendőr. Ha a közvagyon elvezénylésekor becsülés tárgyát nem képezte, akkor az bevonnásakor sem vonható becsülés alá.

P. M. csendőr. A m. kir. csendőrség állományába tartozó polgári alkalmazottak szintén megkapják a jubileumi keresztet.

N. K. csendőr. Olvassa el a Szolg. Szblj. I. rész 14. §-át és az abban foglaltakhoz képest járjon el; más tanácsot nem adhatunk.

Szögö. Olvassa el Hein György számvivő tiszthelyettes lapunk 33., 34. és 35. számában leközölt cikkét. Ha nem érti, forduljon magyarázatért őrsparancsnokához.

M. K. 1. A törvényhatósági szolgálatban eltöltött idő — ha a csendőrséghez való átvétel közvetlenül történt — nem csendőrségi szolgálatnak számít, hanem csak az esetleges nyugdíjazásnál lesz figyelembe véve; pl. öt évi törvényhatósági és hat évi csendőrségi szolgálat után az illetőnek már nyugdíjra van igénye. 2. 2. pont (második pont). 3. Kérdés: Ha a szolgálatban álló csendőrré kövel dobálnak, de a kö véletlenségből nem a csendőrt, hanem a vállazott fegyvert találja, erőszakos megsértés, vagy támadással való fenyegetés esete forog-e fenn? Válasz: Hadbírói fellegás szerint erőszakos megsértés esetével állunk szemben, mert a dobálónak szándéka a csendőr megsértése volt a csak a véletlennel köszönhető, hogy a csendőrrnek szánt kö a fegyvert találta.

S. J. csendőr. 1. Olvassa el lapunk 30. számában „Soós” örsvezető-nek adott válaszukat. 2. Ha a szükség megköveteli, miért ne?

X. Kérését nem teljesíthetjük; még pedig azért nem, mert az adandó válasznak a csendőrségre nézve semmiféle gyakorlati haszna nem volna; ha személyesen érdeklik a kérdések, forduljon egy ottani napilap szerkesztőségéhez. A napilapok ugyanis a nagyobb szenzációt keltett bűnesetekről szóló számaikat el szokták irattározni, hogy azokra esetleg évek múltán is az olvasó közönség figyelmét újból felhívhassák.

P. L. örsvezető. 1. Dobóziné meggyilkolása, 2. Vásári tolvajok és 3. Mémhagzat elhajtás cz. cikkei nem váltak be, nem közzelhetők. Ad 1. Ha fantázia: nagyon rossz; ha valóság: még rosszabb. Hogy lehet annak az ártatlan, anyjáért és kedveséért egyaránt rajongó leánynak a lelkivilágát egy csapással és oly kíméletlenül összezuzni? Az ilyen eszközöket még a cz. sem szentesítheti! Ad 2. Nem hiába, hogy gyermek korában hallotta, de el is felejtette, hogy károsok nélkül még a vásári tolvajokat sem itélik el. Ad 3. Minden különösebb tanulság nélküli rendes lefolyásu nyomozat volt. Minden csendőr úgy csinálta volna.

K. A. 1. igen; 2. a bíróságnál szívesen rendelkezésre bocsátják a vonatkozó utasítást; 3. állást elvből nem ajánlunk; 4. a mólosító pénzügyminiszteri rendelet azóta már lapunk e hasábjain tárgyalattott.

Vitatkozók. „Alkusz” is, „közvetítő” is használatban van, de a közvetítő mindenesetre jobb.

Kuranessági pr. csendőr. Atyja kérte a névmagyarosítást, így önt mi sem terheli. Szerozza be az engedélyt és szolgálati uton terjesztse be a kerületi parancsnoksághoz, ott alárendelik majd állományparancs útján az okmányainak helyesbítését.

N. csendőr. Természetes, hogy fizetni kell, hisz a hó végén a külszolgálatban eltöltött órák számához képest a betétje megtérül.

Öszlnte av. Szolgálati ügy; forduljon számvivőparancsnoksághoz. Attól függ.

Tudni vágyó. Olvassa el lapunk 33. számában S. P.-nek adott válaszukat.

K. P. csendőr. Esetleges kellemetlenségek elkerülése céljából tanácsoljuk, hogy először kérjen údsulási engedélyt, csak ha azt megkapta, tartsa meg az eljegyzést.

B. M. P. Időgen szavak szótára bármely jobb könyvkereskedésben kapható, ára 2—3 korona.

K. I. Mert elég vizsgázott áll rendelkezésre.
M. örsvezető. Ha a házi fegyveru gyakorlása folytán bekövetkezett sérülés esélyes testi sérülés okozott, a tettes hivatalból áldozandó és büntetendő. Btkv. 313. §. Azon esete e §. alapján bírálható el.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. III. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:
Stepniczky Ferencz törzsrőmester, mert 18 évi csendőrségi szolgálati ideje, de különösen 9 évi szárnyeszámvivői minőségben való alkalmaztatása alatt kiváló szakértelemmel párosult ügybuzgóságot, lankadatlan szorgalmat és megbízhatóságot tanusított, példás magatartásával alárendeltjeinek és bajtársainak mintaképül szolgált.

Nagy Ernő törzsrőmester, mert 4 évet meghaladó szárnyirodai és 5 évi számvivősegi segéd munkásként való alkalmaztatása, de különösen az utóbbi évek alatt keresztülvitt tiszti és legénységi alosztályok felállításával, továbbá a tiszti és legénységi alosztályoknak ücsatolásával, nemkülönben a létszámemeléssel járó munkálatokat és általában a számviteli teendőket teljes szakértelemmel és lankadatlan szorgalommal teljesítette.

Rácz Károly őrmester, mert közel 14 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában, de különösen az 1907. évben Fehér István és gróf Pálffy Pálné tiszaujfalui, Czinege József alpiri lakosok kárára 1572 korona kárértékben elkövetett ló és egyéb tárgyak lopásának tetteseit fáradságos és nagy körültekintést igénylő hosszús nyomozás során kiderítette, a bűnjelek nagyobb részét biztosította, a tetteseket pedig az igazságszolgáltatásnak átadta, továbbá mert őrsét kifogástalan rendben tartotta és alárendeltjeit helyesen és célirányosan vezette, példás magatartásával alárendeltjeinek és bajtársainak mintaképül szolgált.

Grinevsky Károly cz. örsvezető, mert a közbiztonsági szolgálat terén általában eredményes tevékenységet fejtett ki és mert az 1906. évben a kiskunmajnai vasúti állomáson a m. kir. államvasutak kárára betörés útján elkövetett 332 korona áru lopás tetteseit, nemkülönben ugyancsak 1906. évben Kiskunfélegyházi és környékén garázdálkodott 19 tagból álló tolvajszövetkezetet hosszús, fáradságos, leleményes és körültekintő nyomozás során kiderítette, a bűnjelek legnagyobb részét biztosította, a tetteseket pedig az igazságszolgáltatás kezébe juttatta.

Bánóczy Mihály csendőr cz. örsvezető, mert a folyó évi július hó 14-én Gyöngyösön dühöngött tüzvész alkalmával a vagyonmentés és egy embernek a tüshaláltól való megmentése körül bátor, férfias és önfeláldozó magatartást tanusított.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Temlin József örsvezető és
Villányi Imre cz. örsvezető II.-od altiszt csendőrségi szolgálati idejük alatt tanusított buzgó és eredményes tevékenységükért, valamint jó magaviseletük és alárendeltjeiknek helyes befolyásolásáért.

Boznár Ignác és
Hornáth Ferencz II. őrmester, 17 évi csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén tanusított buzgó és eredményes tevékenységükért, valamint őrsüknek rendben tartása, alárendeltjeiknek célszerű vezetése és helyes befolyásolásáért.

Előléptettek:

1908. évi szeptember hó 1-ével:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Zöld Aladár;

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Filla Ernő, Tomaszek József és Hólossy Károly hadapród őrsvezető czimz. őrmesterek, hadapród őrmesterekké.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Tóth András hadapród csendőr cz. őrmester, hadapród őrsvezető cz. őrmesterré.

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Szekeres Gábor és Korek Simon cz. őrsvezető II-od altisztek, őrsvezetőkké.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi I. osztályu katonai szolgálati jellel el-
látottak:

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Németh Dávid járásőrmester 1908 szept. 23-ával,
Farkas József I. járásőrmester 1908 szept. 2-ával és
Gábris Alajos járásőrmester 1908 szept. 22-ével.A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel el-
látottak:

a m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Izsák János cz. őrmester, 1908 szept. 4-én, Kakucs
Márton cz. őrsvezető 1908 szept. 4-én, végül

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Tullner Imre czimzetes őrsvezető 1908 szeptember
hó 22-én.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában
Szibucz Ferencz járásőrmester, Bedő Antal őrmester
és Lőrincz János őrsvezető 1—1 drb. 10 koronás
aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettek.

Névváltoztatás.

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Gajda János csendőr családi nevét, a m. kir. belügy-
miniszter urnak 1908. évi augusztus 6-án 65108/VI-a.
szám alatt kelt engedélye alapján *Gergelyfi*-re vál-
toztatta.

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Moldován János csendőr, családi nevét, a m. kir. bel-
ügyminister urnak 1908. évi augusztus hó 6-án kelt
38749/VI-a. számú engedélye alapján *Mihályfi*-ra
változtatta.Zsékány Antal cz. őrsvezető családi nevét, a m.
kir. belügyminister urnak 1908. évi augusztus hó 6-án
69158/VI-a. sz. alatt kelt engedélye alapján *Zoltai*-ra
változtatta.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Danics Lajos próbacsendőr, családi nevét a m. kir.
belügyminister urnak 1908. évi augusztus hó 6-án
51015/VI-a. sz. alatt kelt engedélye alapján *Ihmái*-ra
változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Sándor Gábor cz. őrmester, Burgya Annával, 1908
augusztus 16-án. Kolozsváron.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Veres János cz. őrsvezető, Szitnik Máriaival, 1908
aug. 15-én. Melcsiczen.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Molnár Miklós őrmester, Fehérhegyi Máriaival, 1908
aug. 12-én, Válon.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Páll Dávid őrsvezető. Göllner Annával, 1908 aug.
9-én, Szelindeken.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Kosztin József cz. őrsvezető. Márton Ilona Máriaival,
1908 aug. 13-án. Szatmár-Németiben.

PÁLYÁZATOK.

Egy utbiztosi állás Kisküküllő vármegyénél. Fizetés 1200
esetleg 1400 korona. Lakpénz 250 korona. Mellékilletmények. Ter-
mészetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Egy évi
próbaszolgálat. Kérvények a vármegye alispánjához 1908 október
hó 15-ig.Egy irtóki állás a felsőbiri kir. járásbírósnál. Fizetés pót-
lékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar nyelv szóban
és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kér-
vények a szombathelyi kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi
okt. hó 15-ig.Egy kiegészítő vámolói állás a budapesti m. kir. állami hidak
igazgatóságánál. Fizetés 700 korona. Rubailetmény 150 korona.
Szolgálati napokra pótlék 1 korona. Magyar nyelv szóban és
írásban. Három havi próbaszolgálat. Kérvények a fenti igazgató-
sághoz 1908 október 9-ig.Egy fogházfelügyelői állás az aranyosmaróti kir. ügyészség-
nél. Fizetés 1400 korona. Természetbeni lakás. Magyar nyelv
szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a
fenti kir. ügyészséghez 1908. évi október hó 10-ig.Egy irodatiszti, állás a fiumei m. kir. pénzügyigazgatóságnál.
Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 600 korona. Magyar
nyelv szóban és írásban. Olasz nyelv bírása. Négy középiskolai
osztály. Kérvények a fenti pénzügyigazgatósághoz 1908 okt. 10-ig.Hat, esetleg 8 erdőaltiszti és 1 segéderdőbírói állás a bustya-
házi m. kir. erdőhivatal kerületében. Az altiszteknél fizetés pótlékkal
700—1000 korona, a segéderdőbíróknál 500 korona évi sze-
gődménydíj. Természetbeni lakás vagy törvényeszerű lakpénz.
Mellékilletmények. Magyar nyelv szóban és írásban. Altiszti
álláshoz szakvizsga letétele. Sajátkezűleg irt kérvények fenti
erdőhivatalhoz 1908 okt. 1-ig.Egy pénzügyi kezelési gyakornoki állás a fő- és székvárosi
m. kir. pénzügyigazgatóságnál. 600 korona segélydíj. Magyar
nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények
fenti pénzügyigazgatósághoz 1908. október 10-ig.Egy hiva. alszolgai állás a gyergyószentmiklósi kir. járás-
bírósnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 180 korona,
esetleg természetbeni lakás. Rubailetmény 100 korona, illetve
ermészetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Saját-
kezűleg irt kérvények a csikszereáni kir. törvényszék elnökéhez
1908. évi szept. hó 30-ig.Egy hivatalozgalmi állás a szabolczi dohánygyári igazgató-
ságnál. Fizetés 800 korona. Lakpénz pótlékkal 180 korona.
Rubailetmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban.
Német nyelv ismerete. Kérvények minikét állásra a m. kir.
dobányjövődéki központi igazgatósághoz Budapesten 1908. évi
szeptember hó 30-ig.Két erdőaltiszti és 2 erdőlegényi állás a lippei m. kir. fő-
erdőhivatal kerületében. Az altiszti fizetés pótlékkal 700—1000
korona. Erdőlegényi szegődménydíj 400—500 korona. Mellék-
illetmények. Természetbeni lakás vagy lakpénz pótlékkal. Magyar
nyelv szóban és írásban. Erdőaltiszti szakvizsga. Sajátkezűleg
irt kérvények a fenti m. kir. főerdőhivatalhoz 1908 okt. 3-ig.

Kényelmes

havi részletfizetésre

hegedűk, grammofonok,
fuvolák, czimbalmok

Önműködő, forgatható hangszerek.

Dús választék!

Elsőkény kiszolgálás, méltányos üzleti elvek.

ELEK és TÁRSA

BUDAPEST,
Károly-körút 10. sz.

Képes hangszer-árjegyzék ingyen és bérmentve.